

SINFÓNÍUHLJÓMSVEIT
ÍSLANDS

**UNGSVEITIN LEIKUR
TSJAJKOVSKÍJ**

25. SEPTEMBER 2016

VELKOMIN

Vinsamlegast hafið slökkt á farsímum meðan á tónleikum stendur.

Tónleikarnir eru hljóðritaðir og verða sendir út síðar á Rás 1 Ríkisútvarpsins.

Tónleikagestir eru beðnir um að klappa aðeins í lok tónverka.

Áætluð tímalengd: 50'

@icelandsymphony / #sinfó

Aðalstyrktaraðili:

GAMMA

SUN 25 SEP 17:00

TÓNLEIKAR Í ELDBORG

UNGSVEITIN LEIKUR TSJAJKOVSKÍJ

Ungsveit
Sinfóníuhljómsveitar
Íslands

Eivind Aadland
hljómsveitarstjóri

EFNISSKRÁ

Pjotr Tsjajkovskíj

Sinfónía nr. 5 í e-moll, op. 64 (1888)

Andante – Allegro con anima

Andante cantabile, con alcuna licenza

Valse: Allegro moderato

Finale: Andante maestoso – Allegro vivace

– Moderato assai e molto maestoso

FRÁ KONSERTMEISTARA UNGSVEITARINNAR

HERDÍS MJÖLL GUÐMUNDSDÓTTIR

Við spiluðum fjórðu símfóníu Tsjajkovskíjs fyrir sex árum og það var einmitt árið þegar ég tók fyrst þátt í Ungsveitinni. Ég man enn vel eftir stressinu að fara í fyrsta sinn í „alvöru“ prufuspil, þar sem spilað var brot úr verki, á bak við tjald og ekki vitað hvort maður hefði komist inn eða ekki. Upp frá því ári hefur Tsjajkovskíj verið eitt af mínum uppáhalds tónskáldum. Þess vegna er það gaman og mikill heiður fyrir mig að leiða hljómsveitina áfram í gegnum fagra tóna Tsjajkovskíjs nú sex árum síðar, í hlutverki konsertmeistara.

Ungsveit Símfóníuhljómsveitarinnar er skóli þar sem Símfóníuhljómsveit Íslands miðlar þekkingu sinni áfram og gefur okkur ungum hljóðfærleikurunum innsýn í það hvernig það er að starfa í hljómsveit. Það er svo mikilvægt fyrir okkur að öðlast reynslu í hljómsveitarspili upp á framtíðina að gera. Við komumst að því að það er mikil vinna sem liggur að baki og er vinnan erfð bæði fyrir líkama og sál. Þá kvikna kannski upp spurningar, af hverju við erum nú að þessu? Hvað er það sem gerir þetta þess virði?

Tónlistin er jú hluti af okkar lífi og er svo gefandi, bæði fyrir okkur sem tónlistarmenn og svo auðvitað fyrir áheyrendur. Við viljum miðla því sem við elskum, sem er tónlistin og við vonum að það skíni í gegn. Njótið kærur áheyrendur!

Herdís Mjöll

EIVIND AADLAND

HLJÓMSVEITARSTJÓRI

Eivind Aadland (f. 1956) er einn af virtustu hljómsveitarstjórum Noregs. Hann var aðalhljómsveitarstjóri og listrænn stjórnandi Sinfóníuhljómsveitar Prándheims á árunum 2004 til 2010. Aadland hefur stjórnað öllum helstu símfóníuhljómsveitum Norðurlanda og kemur reglulega fram sem geststjórnandi með fílharmóníuhljómsveitunum í Björgvin og Ósló, símfóníuhljómsveitum Stafangurs og Gautaborgar og Sænsku Kammersveitinni.

Utan Norðurlandanna hefur Aadland unnið mikið með símfóníuhljómsveitum í Ástralíu, Austurlöndum fjær, Belgíu, Hollandi, Skotlandi og Þýskalandi. Hann hefur einnig fengist við óperustjórn og hlutu *Töfraflautan*, *Brúðkaup Fígarós* og *Don Giovanni* afbragðs viðtökur er hann stýrði uppfærslum verkanna við Norsku óperuna.

Eivind Aadland hóf feril sinn sem fiðluleikari og lærði hjá hinum heimspekka fiðluleikara Yehudi Menuhin. Aadland gegndi um árabíl stöðu konsertmeistara Fílharmóníuhljómsveitarinnar í Bergen en ákvað að venda kvæði sínu í kross og hóf nám í hljómsveitarstjórn hjá Jorma Panula við Sibeliusarakademíuna í Helsinki. Hann hefur hljóðritað sem hljómsveitarstjóri og sem fiðluleikari fyrir Hyperion, EMI, BIS og Simax.

Aadland hefur stjórnað Símfóníuhljómsveit Íslands nýu sinnum á tónleikum og heldur næst um tónsprotann á Aðventutónleikum SÍ sem haldnir verða 1. desember næstkomandi.

UNGSVEIT SÍ

Ungsveit Sinfóníuhljómsveitar Íslands hefur vakið verðskuldaða athygli en sveitin var tilnefnd sem Bjartasta vonin á Íslensku tónlistarverðlaununum 2011. Undanfarin sjö ár hafa tæplega hundrað ungmenni úr tónlistarskólum landsins tekið þátt ár hvert á Ungsveitarnámskeiði Sinfóníuhljómsveitarinnar og náð undraverðum árangri undir leiðsögn framúrskarandi hljóðfæraleikara og hljómsveitarstjóra.

Markmið Sinfóníuhljómsveitarinnar með hljómsveitarskóla Ungsveitarinnar er að gefa tónlistarnemendum innsýn og vettvang til að kynnast hinum sífóníska heimi af eigin raun og njóta þjálfunar og leiðsagnar í hljómsveitarleik eins og um atvinnumennsku væri að ræða. Hljóðfæraleikarar Ungsveitarinnar þurfa að standast prufuspil sem líkir eftir aðstæðum prufuspila hjá Sinfóníuhljómsveitinni. Í Ungsveitinni eru gerðar strangar kröfur um faglega frammistöðu enda hafa tónleikar Ungsveitarinnar vakið eftirtekt fyrir samstilltan flutning og magnaða túlkun.

Hljómsveitin í ár er skipuð tæplega 80 hljóðfæraleikurum sem valdir voru úr stórum hópi ungmenna sem léku um sæti í sveitinni með prufuspili. Að þessu sinni var aðstoðarhljómsveitarstjóri á fyrstu æfingum sveitarinnar Bernharður Wilkinson. Að ári mun þýski hljómsveitarstjórinn Daniel Raiskin stjórna námskeiði Ungsveitar SÍ og verður tilkynnt um verkefnaval á næstu vikum. Prufuspil verða haldin á vormánuðum.

VERKEFNI UNGSVEITAR SÍ

2009

Dmítríj Shostakovitsj: Sinfónía nr. 5
Rumon Gamba, hljómsveitarstjóri

2010

Pjotr Tsjajkovskíj: Sinfónía nr. 4
Rumon Gamba, hljómsveitarstjóri

2011

Gustav Mahler: Sinfónía nr. 5
Baldur Brönniman, hljómsveitarstjóri

2012

Gustav Holst: Pláneturnar
Baldur Brönniman, hljómsveitarstjóri

2013

Hector Berlioz: Karnival í Róm
Claude Debussy: La mer
Edward Elgar: Sellókonsert
Sæunn Þorsteinsdóttir, einleikari
Petri Sakari, hljómsveitarstjóri

2014

Pjotr Tsjajkovskíj: Rómeó og Júlía
Modest Músorgskíj: Myndir á sýningu
Petri Sakari, hljómsveitarstjóri

2015

Dmítríj Shostakovitsj: Sinfónía nr. 10
Eivind Aadland, hljómsveitarstjóri

VERKEFNI UNGSVEITAR SÍ Á TECTONICS REYKJAVÍK

Tectonics 2013

Robert Ashley: In memoriam ... Crazy
Horse – sínfónía fyrir blásara og
strengjahljóðfæraleikara
Stephen Montague: In memoriam Jim Tenney
fyrir stóran hóp hljóðfæra og/eða radda
Ilan Volkov, hljómsveitarstjóri

Tectonics 2014

Alvin Curran: Beams
Alvin Curran, hljómsveitarstjóri
Robyn Schulkowsky: Spunaverk
Robyn Schulkowsky, hljómsveitarstjóri

Tectonics 2015

Hafdís Bjarnadóttir: Sveimur
Hafdís Bjarnadóttir, hljómsveitarstjóri

TÓNLISTIN Á ÍSLANDI

Fimmta símfónía

Tsjajkovskíjs hefur hljómað sautján sinnum í flutningi Símfóníuhljómsveitar Íslands. Meðal stjórnenda hafa verið Hermann Hildebrandt (1953), Vladimir Ashkenazy (1973), Jean-Pierre Jacquillat (1981), Paavo Järvi (1993), Osmo Vänskä (1994 og 2015), Stefan Solyom (2004) og Rumon Gamba (2009).

PJOTR TSJAJKOVSKÍJ

SINFÓNÍA NR. 5

Eitt af því sem setti svip á þróun tónlistar á 19. öld var hvernig óperan og símfónían – þungavigtargreinar í heimi þar sem smærri form nutu sívaxandi hylli – fjarlægðust hvort annað smátt og smátt. Í fyrstu voru heimar óperu og símfóníu tæpast aðskildir, enda átti símfónían rætur sínar að rekja til óperuforleiksins um miðbik 18. aldar. En þau voru sárafá, tónskáld 19. aldar sem voru jafnvíg á símfóníu og óperu. Reynum til dæmis að ímynda okkur símfóníu eftir Verdi eða Músorgskíj, eða óperu eftir Brahms eða Bruckner – það er næsta óhugsandi. Beethoven var „einnar-óperu-tónskáld“, Wagner og Bizet voru „einnar-símfóníu-menn“. Sérstaða Pjotrs Tsjajkovskíj (1840–1893) felst ekki síst í því að hann var eitt fárra tónskálda á 19. öld sem lagði merkan skerf bæði til óperu og símfóníusmíða.

Ekki leit þó alltaf út fyrir að svo yrði. Í heilan áratug, frá 1878–88, lagði Tsjajkovskíj símfóníusmíði alfarið á hilluna og einbeitti sér að óperum. Þegar hann tók aftur upp þráðinn með fimmtu símfóníunni sumarið 1888 var það fyrst og fremst vegna innblásturs frá Franz Liszt. Í tónaljóðum sínum, símfóníum og píanósónötu gerði sá síðarnefndi tilraunir með nýstárlega framvindu í margþátta verki: eitt eða fleiri stef hljóma í öllum köflum þess og þannig verður heildarsvipurinn sterkari en ella. Svo er einnig um fimmtu símfóníu Tsjajkovskíjs. Um merkingu hennar hefur margt verið ritað en fátt er vitað með vissu. Eina vísbendingu er að finna í glósubók Tsjajkovskíjs frá því skömmu áður en hann hóf smíði verksins. Þar skrifar hann: „Inngangur. Algjör uppgjöf frammi fyrir örlögum? Allegro. Efasemdir, óánægja. Á ég að fleygja mér í faðm trúarinnar?“ Frá því að þessi skissubók kom í leitirnar hefur meginstefið sem birtist hvað eftir annað í ólíkum þáttum verksins fengið nafngiftina „örlagastefið“.

Fyrsti þáttur símfóníunnar hefst með stafi sem ber rússneskan blæ. Laglínan er hæg, melankólsk og dimmradda, eins konar útfararmars leikin af klarínettum á lægsta tónsviði. Þetta er „örlagastefið“ svonefnda sem snýr aftur í öllum seinni köflum verksins. Hér er það þó aðeins inngangur að tveimur

aðalstefjum. Klarínnett leikur burðarhlutverk í fyrra stefinu, hið seinna er fögur strengjahending sem allt eins ætti heima í balletttónlist. Þættinum lýkur með upphafsstefinu sem verður sífellt drungalegra og deyr að lokum út.

Annar þáttur hefst á fögru stafi í einleikshorni. Hér sannast enn og aftur að Tsjajkovskíj hafði lagræna náðargáfu, var kannski mesti melóðikerinn í hópi sinfónískálda síðan Schubert var og hét. Eftir skamma stund verður stefið að dúett með óbói, en síðan taka sellóin við. Þegar Tsjajkovskíj hefur þróað línuna áfram um stund kynnir klarínettið til sögunnar nýtt stef, en framrás þess er skyndilega stöðvuð; örlagastefið ryðst fram og kemur öllu í uppnám. Eftir spennuhlaðna þögn tekst hljómsveitinni að ná áttum um stund. Þá snýr örlagastefið aftur tvíeftl og nú á kaflinn sér ekki viðreisnar von. Ekki líður á löngu þar til tónlistin deyr út, örmagna eftir öll átökin.

Á 18. öld og fram á þá 19. mælti hefðin svo fyrir að þriðji þáttur sinfóníu skyldi vera menúett eða afbrigði hans; stundum var hann hraðari og kallaðist þá *scherzo*. Hér bregður Tsjajkovskíj út af vananum og skrifar þokkafullan vals. Þótt yfirbragðið sé áhyggjulaust skýtur örlagastefið einnig upp kollinum hér, í fagotti skömmu fyrir lok kaflans. Í lokaþættinum er stefið enn í sviðsljósinu, en nú í dúr, bjartara og vonmeira en áður. Eins og í fyrsta kafla er stefið eins konar inngangur að sönötuformi. Þegar hápunkti kaflans er náð hljómar hrynur örlagastefsins enn á ný. Hann setur af stað framrás sem lýkur með stefinu sjálfu í glæsilegum búningi, og nú tekur hljómsveitin öll undir. Hinum ógnvænlegu skuggum hefur verið endanlega ýtt til hliðar og glæsilegt *presto* fleytir okkur hraðbyri í átt að lokatöktunum.

Árni Heimir Ingólfsson

HLJÓMSVEIT Á TÓNLEIKUM

25. SEPTEMBER 2016

FIÐLA I

Herdís Mjöll Guðmundsdóttir
Maksymilian Haraldur Frach
Johanna Brynja Ruminy
Móeiður Una Ingimarsdóttir
Klara Rosatti
Sólrún Ylfa Ingimarsdóttir
Hjalti Nordal
Bjargey Birgisdóttir
Bergþóra Kristínardóttir
Hafrún Birna Björnsdóttir
Sigríður Björg Helgadóttir
Þórhildur Magnúsdóttir
Alma Katrín Einarsdóttir
Matthildur Kemp Guðnadóttir
María Emilía Garðarsdóttir
Jóhanna Rut Arndísardóttir
Sóley Bjarnadóttir
Guðrún Gígja Aradóttir

FIÐLA II

Jóhann Örn Thorarensen
Ragnheiður Ingunn Jóhannsdóttir
Anna Katrín Hálfðanardóttir
Nikodem Júlíus Frach
Guðfinna Margrét Örnólfsdóttir
Ingibjörg Ásta Guðmundsdóttir
Inger-Maren Fjeldheim
Iðunn Einarsson
Helge Snorri Seljeseth
Steinunn Björg Böðvarsdóttir
Guðrún Diljá Agnarsdóttir
Hrefna Ásgeirsdóttir
Matthías Löve
Ása Jónsdóttir
Hjördís Birna Ingvadóttir
Axel Bergsson

VÍÓLA

Anna Elísabet Sigurðardóttir
Fidel Atli Quintero Gasparsson
Steina Kristín Ingólfssdóttir
Diljá Björk Styrmisdóttir
Auður Indriðadóttir
Finnur Jónsson
Eyjólfur Bjarni Alfreðsson
Sarah Buckley

SELLÓ

Hjörtur Páll Eggertsson
Sverrir Arnórsson
Helga María Guðmundsdóttir
Ragnar Númi Gunnarsson
Heiðrún Inga Guðmundsdóttir
Bergljót Vala Sveinsdóttir
Sigríður Kristjana Ingimarsdóttir
Hulda Kristín Hauksdóttir

BASSI

Ásthildur Helga Jónsdóttir
Dagur Bjarnason
Hávarður Tryggvason
Þórir Jóhannsson

FLAUTA

Katrín Ýr Jónsdóttir
Hugrún Lind Hafsteinsdóttir
Dagbjört Erla Kjartansdóttir

ÓBÓ

Össur Ingi Jónsson
Sigríður Arna Lund

KLARÍNETT

Birkir Örn Hafsteinsson
Simon Karl Sigurðarson

FAGOTT

Arna Marín Thorarensen
Berglind Bjarnadóttir
Bergrún Lilja Jónsdóttir

HORN

Helga Mikaelssdóttir
Atli Sigurðsson
Jón Hákon Richter
Katrín Guðnadóttir
Bjarki Gunnarsson
Harpa Helgadóttir

TROMPET

Ingibjörg Ragnheiður Linnet
Árni Daniel Árnason
Herdís Ágústa Linnet
Gunnar Kristinn Óskarsson

BÁSÚNA

Steinn Völundur Halldórsson
Gunnar Helgason
Sævar Breki Einarsson

TÚBA

Breki Sigurðarson

PÁKUR

Svanhildur Lóa Bergsveinsdóttir

Umsjón með hljómsveitarnámskeiði og
Ungsveit Sinfóníuhljómsveitar Íslands:
Hjördís Ástráðsdóttir *fræðslustjóri*

Yan Pascal Tortelier *aðalhljómsveitarstjóri*
Osmo Vänskä *aðalgestastjórnandi*
Vladimir Ashkenazy *heiðursstjórnandi*
Daniel Bjarnason *staðarlistamaður*

Arna Kristín Einarsson *framkvæmdastjóri*
Árni Heimir Ingólfsson *listrænn ráðgjafi*
Margrét Sigurðsson *fjármálfulltrúi*
Grímur Grímsson *sviðsstjóri*

Anna Sigurbjörnsdóttir *tónleikastjóri*
Hjördís Ástráðsdóttir *fræðslustjóri*
Kristbjörg Clausen *nótna- og skjalavörður*
Sigþór J. Guðmundsson *sviðsstjóri*

Margrét Ragnarsdóttir *markaðs- og kynningarstjóri*
Greipur Gíslason *verkefnastjóri*
Una Eyþórsdóttir *mannauðsstjóri*
Jökull Torfason *umsjónarmaður nótna*

Á DÖFINNI

FIM 29 ^{SEP} 19:30

© Leslie Kee

NORRÆNIR MÚSÍKDAGAR

Norrænir músíkdagar hefjast með glæsilegum hljómsveitar-tónleikum þar sem fjögur nýleg úrvalsverk hljóma. Fiðlu-konsert Esa-Pekka Salonen sem er talinn til „einna áhrifaríkustu tónsmíða seinni ára“, Aeriality eftir Önnu Þorvaldsdóttur, staðartónskáld Fílharmóníuhljómsveitarinnar í New York, smá-konsert fyrir rafgítar eftir Carl Nielsen-verðlaunahafann Juliönu Hodkinson og verk Benjamins Staern sem byggir á hugmyndum búddista um frumefnin fimm. Einleikarar eru Akiko Suwanai og Aart Strootman en hljómsveitarstjóri Daniel Raiskin.

FIM 06 ^{OKT} 19:30 **FOS** 07 19:30 **LAV** 08 17:00

FANTASÍA DISNEYS

Fáar teiknimyndir hafa vakið jafn almenna aðdáun og Fantasia Disney's. Myndin markaði tímamót þegar hún kom fyrst út árið 1940 þar sem sígldri tónlist og teikni-myndum var blandað saman á eftirminnilegan hátt. Nú gefst aðdáendum klassískra teiknimynda tækifæri til að koma á glæsilega bíótónleika í hæsta gæðaflokki með Sinfóníu-hljómsveit Íslands þar sem tónlist við upprunagerð Fantasiu og Fantasiu 2000 er leikin. Hljómsveitarstjóri kvikmynda-tónleikanna er bandaríski Broadway-jöfurinn Ted Sperling.

FIM 13 ^{OKT} 19:30

HETJUHLJÓMKVIÐAN

Hetjuhljómkviða Beethovens er eitt af tímamótaverkum tónlistarsögunnar sem sprengdi öll viðmið um það hvað sínfónía átti að vera. Magnus Lindberg er eitt frægasta tónskáld Norðurlanda um þessar mundir. Fiðlukonsert hans frá árinu 2006 er glæsilegt verk þar sem gamall og nýr tími mætast. Á tónleikunum má einnig heyrja verk Þuríðar Jónsdóttur *Flow and Fusion*. Einleikari er breski fiðluleikarinn Jack Liebeck og stjórnandi Daniel Bjarnason, staðarlistamaður SÍ.

SINFÓNÍUHLJÓMSVEIT
ÍSLANDS

©DISNEY

BÍÓTÓNLEIKAR

FANTASÍA DISNEYYS

06 - 07 - 08 OKT